NIPASHE LIK 7.

Kamati Bunge yabaini udumavu wa samaki

Na Romana Mallya, DODOMA

KAMATI ya Kudumu ya Bunge ya Kilimo, Mifugo na Maji, imesema utafiti unaonyesha katika Bwawa la Mtera lililoko Mpwapwa mkoani Dodoma, samaki wamepungua lakini waliopo wamekumbwa na udumavu.

Mwenyekiti wa kamati hiyo, Dk. Christine Ishengoma (pichani) aliyasema hayo juzi bungeni wakati akiwasilisha taarifa ya shughuli zilizotekelezwa na kamati hiyo katika kipindi cha Februari 2022 hadi Januari, mwaka huu.

Dk. Ishengoma alisema utafiti unaonyesha kupungua kwa kiwango kikubwa cha samaki katika maziwa, mabwawa na mito nchini kutokana na usimamizi hafifu wa raslimali hizo.

Alisema katika Ziwa Victoria, samaki wazazi ni chini ya asilimia nne na katika Bwawa la Mtera samaki wamepungua lakini waliopo wamekumbwa na udumavu.

"Kwa kuwa, hali hiyo imeathiri upatikanaji wa malighafi kwa ajili ya viwanda vya kusindika minofu ya samaki, watu kupoteza ajira, kukosekana kwa lishe na kuvuruga uchumi wa wavuvi, Bunge linaishauri serikali kuwekeza kwenye utafiti na teknolojia ya uzalishaji wa samaki na viumbe maji wengine. Serikali iwezeshe TAFIRI (Taasisi ya Utafiti wa Uvuvi Tanzania) kupata meli ya uvuvi ili kutekeleza majukumu ya kiutafiti katika Ukanda wa Maji ya Bahari," alisema.

Pia alisema itenge fedha na kuhamasisha na kuwawezesha wafugaji wa samaki kwa njia ya vizimba katika mabwawa na maziwa kwa lengo la kuongeza uzalishaji wa samaki pamoja na kudhibiti uvuvi haramu kwa kutumia njia sahihi ambazo hazitwezi utu wa wananchi lakini zinaleta matokeo chanya.

"Ihamasishe sekta binafsi kuwekeza katika uzalishaji wa samaki na vyakula vya samaki," alisema.

Pia alishauri serikali iimarishe huduma za ugani kwa kuwapatia maofisa ugani utaalamu na vifaa vya ukuzaji wa viumbe maji kwani wananchi wamehamasika kufuga samaki kwenye vizimba lakini hakuna wataalamu wa kutosha kuwasaidia mbinu bora za ufugaji.

"Serikali ifanye marekebisho ya Sheria ya Kitengo cha Kulinda uhifadhi wa raslimali za Uvuvi baharini "Marine park reserve unit" ili kukiwezesha kitengo hicho kusimamia uhifadhi wa raslimali za uvuvi katika maji baridi kwa lengo la kulinda sehemu za mazalia ya samaki,' alisema.

Alisema mapendekezo hayo yanatokana na ukweli kwamba, kitengo hicho kilifanikiwa kwa sehemu kubwa kudhibiti uvuvi wa kutumia mabomu katika Bahari ya Hindi.

Akichangia taarifa hiyo, Mbunge wa Viti Maalum Mkoa wa Dodoma, Kunti Majala alisema alihoji kama Kamati imesema kuna udumavu wa samaki kuna athari gani kwa wanaokula kitoweo hicho.

"Je, sisi tunaokula wanakuaje? Tujiandae na sisi kuwa wadumavu wa afya kwa sababu tunachokula kinajaza tumbo hatuli chakula bora tuna lishe duni, ndiyo maana tunaona hapa, sijui ni kwa sababu ya udumavu wa samaki ndio maana tunaambiwa," alisema.

Naibu Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdallah Ulega akitoa ufafanuzi wa hoja hiyo wakati muda wa mbunge huyo ukiwa umekwisha baada ya kupewa dakika moja na Spika, alisema mbunge Kunti ameiongezea chumvi hoja hiyo.

"Anasema kama samaki wanadumaa, na sisi tutadumaa pia, kesi iliyoibuliwa na Mheshimiwa Kiswaga (Jackson) imeeleza kwamba katika bwawa la Mtera ipo mito inayoingiza maji kwenye bwawa lile.

"Kuna wakulima wanaonekana wanatumia kemikali, zinapoingia kwenye maji zinasababisha kudumaa au kutokuwa sawasawa kwa samaki, si kwamba ni samaki wote," alisema.

Baada ya maelezo hayo, Spika wa Bunge, Dk. Tulia Ackson alisema: "Si samaki wote, hoja ninadhani ni ya kamati, Mheshimiwa Mwenyekiti si ipo kwenye taarfa zenu (ndio), ipo kwenye taarifa ya kamati, Mheshimiwa Ulega hii ipo kwenye taarifa ya kamati na wao wameeleza mahususi, nadhani wamesema Mtera, hata wao hawajasema samaki wote, wabunge wanazungumzia samaki waliodumaa Mtera."

Baada ya maelezo, Ulega alisema amekubaliana na hoja ya kamati ambayo inazungumzia Bwawa la Mtera na kuahidi kwenda kufanya utafiti na kuja na hatua za kuondoa tatizo hilo.

Mwishoni mwa mwezi Oktoba mwaka jana, Nipashe iliandika habari ikiangazia shida zianzoikabili jamii ya Mtera wilayani Mpwapwa mkoani Dodoma kutokana na kuadimika kwa samaki kwenye bwawa hilo.

Ofisa Mtendaji wa Kijiji cha Mtera, Angela Minja alisema licha ya mabadiliko ya nchi kuathiri upatikanaji wa samaki kwenye bwawa hilo, shida nyingine ni matumizi ya nyavu zinazoitwa 'timba' ambazo hutumika kwenye uvuvi haramu na kusababisha uhaba huo.

nia ya kutenda kosa, upande   ya madini.

NIPASHE UK 18.

Kitaraka kutumika kuzalisha mifugo kibiashara nchini

Na Mbaraka Kambona, SINGIDA

NAIBU Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdallah Ulega, amesema serikali imedhamiria kulitumia eneo la kupumzishia mifugo la Kitaraka wilayani Manyoni, kwa ajili ya vijana watakaohitimu mafunzo katika vituo atamizi kufanya shughuli za uzalishaji wa mifugo kibiashara.

Ulega alibainisha hayo juzi wakati wa kikao baina yake na Mkuu wa Mkoa wa Singida, Peter Serukamba, alipokutana naye katika ofisi ya Mkuu wa Wilaya ya Manyoni.

Katika mazungumzo yao, Ulega alimweleza mkuu wa mkoa kuwa lengo la ziara yake ni kujadiliana kuhusu dhamira ya serikali ya kutaka kulitumia eneo la Kitaraka kwa ajili ya kufanya shughuli za uzalishaji wa mifugo ili kuwawezesha vijana kujipatia ajira.

Sambamba na hilo, alisema lengo pia ni kuzalisha malighafi ya uhakika kwa ajili ya viwanda vya nyama na kuifanya sekta ya mifugo kuchangia ipasavyo katika pato la taifa na la mtu mmoja mmoja.

Alisema kupitia programu ya vituo atamizi iliyoanzishwa na serikali kwa ajili ya kuwafundisha vijana ufugaji wa kisasa, serikali imetenga Sh. bilioni 19 kwa ajili ya kuwawezesha vijana kufuga kibiashara kwa ajili ya kuuza ndani na nje ya nchi.

"Programu hii ya vituo atamizi ni ya miaka mitatu (2022/23-2024/25) na hizi Sh. bilioni 19 zinatolewa na wadau mbalimbali. Serikali inatoa Sh. bilioni 6.3 na Sh. bilioni 12.6 zitachangiwa na wadau wengine kutoka sekta binafsi," alisema Ulega.

Aliongeza kuwa mpango wa kutumia eneo la Kitaraka unatarajiwa kuzalisha marobota 500,000 ya malisho ya mifugo na kunenepesha ng'ombe 8,000 kwa wakati mmoja.

CamScanner

cha chini cha samaki wazazi katika Bwawa la Mtera

Wabunge wafichua siri kupungua samaki katika mabwawa, maziwa

Na MUSSA YUSUPH, *Dodoma*

UTAFITI umebaini kupungua kwa kiwango kikubwa cha samaki katika maziwa, mabwawa na mito nchini hali iliyosababishwa na usimamizi hafifu wa rasilimali hizo.

Imebainika kuwa katika Ziwa Victoria samaki wazazi wapo chini ya asilimia 0.4, huku katika Bwawa la Mtera samaki wakipungua na waliopo wamekumbwa na udumavu.

Akizungumza bungeni jijini hapa juzi, taarifa ya shughuli zilizotekelezwa na Kamati ya Kudumu ya Bunge, Kilimo, Mifugo na Maji, kuanzia Februari 2022 hadi Januari 2023, mwenyekiti wa kamati hiyo, Christine Ishengoma, alisema hali hiyo imesababishwa pia na uwekezaji mdogo wa utafiti na teknolojia ya kisasa.

"Upungufu huo umeathiri upatikanaji wa malighafi za viwanda vya kusindika minofu ya samaki, watu kupoteza ajira, kukosekana kwa lishe na kuvuruga uchumi wa wavuvi," alisisitiza.

UTAFITI UNAVYOELEZA

Mwenyekiti huyo wa kamati alisema kwa mara ya kwanza katika kipindi cha miaka 30, Taasisi ya Utafiti wa Uvuvi nchini (TAFIRI), ilifanya utafiti kuhusu wingi na mtawanyiko wa samaki katika Ziwa Tanganyika kwa fedha za maendeleo za ndani.

Alisema utafiti huo ulibaini Ziwa Tanganyika, upande wa Tanzania kuna kiasi cha tani 138,500 za samaki wanaojumuisha dagaa, migebuka na aina zingine ambapo utafiti huo ulifanyika kipindi cha masika Februari na Machi mwaka jana.

Pia, kupitia Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC), alisema TAFIRI imeshirikiana na Shirika la Uvuvi la Ziwa Victoria (LVFO), kufanya utafiti wa wingi, bioanuwai na mtawanyo wa samaki katika Ziwa Victoria.

Alieleza kuwa, utafiti huo ulibaini wingi wa sangara umepungua kwa takribani asilimia 50, kutoka tani 1,024,623 mwaka 2020 mpaka tani 502,919 mwaka 2021.

BUNGE LASHAURI

Kwa sababu hiyo, alisema Bunge linashauri serikali kuwekeza katika utafiti na teknolojia ya uzalishaji wa samaki na viumbe maji wengine.

Pia, Bunge liliitaka serikali iiwezeshe TAFIRI kupata meli ya uvuvi itekeleza majukumu ya kiutafiti katika ukanda wa maji ya bahari, kutenga fedha na kuwawezesha wafugaji wa samaki kwa njia ya vizimba katika mabwawa na maziwa, kwa lengo la kuongeza uzalishaji.

"Serikali idhibiti uvuvi haramu kwa kutumia njia sahihi ambazo hazitwezi utu wa wananchi lakini zinaleta matokeo chanya, ihamasishe sekta binafsi kuwekeza katika uzalishaji wa samaki na vyakula vya samaki," ilifafanua taarifa ya kamati.

Taarifa iliongeza kuwa: "Serikali iimarishe huduma za ugani kwa kuwapatia maofisa ugani utaalamu na vifaa vya ukuzaji wa viumbe maji, kwani wananchi wamehamasika kufuga samaki katika vizimba lakini hakuna wataalamu wa kutosha kuwasaidia mbinu bora za ufugaji."

Mwenyekiti wa kamati alishauri serikali ifanye marekebisho ya Sheria ya Kitengo cha Kulinda Uhifadhi wa Rasilimali za Uvuvi Baharini, kwa kukiwezesha kusimamia uhifadhi wa rasilimali za uvuvi katika maji baridi kwa lengo la kulinda sehemu za mazalia ya samaki.

Alisema mapendekezo hayo yanatokana na ukweli kwamba, kitengo hicho kilifanikiwa kwa sehemu kubwa kudhibiti uvuvi wa kutumia mabomu katika Bahari ya Hindi.

Ishengoma ambaye pia ni Mbunge huyo wa Viti Maalumu (CCM), alisema kamati inatambua kwamba serikali imejielekeza kuongeza uwekezaji na uzalishaji mkubwa wa viumbe maji kwa kutumia fursa ya uwepo wa rasilimali za maji zilizopo katika bahari, maziwa, mabwawa, mito na mabonde oevu.

Aliongeza, kamati pia imebaini uzalishaji wa vifaranga bora vya samaki bado upo chini kwa sababu ya changamoto mbalimbali kama uhaba wa zana, teknolojia za kisasa, huduma duni za ugani na uwekezaji mdogo.

ZIMAMOTO